

*Богдан Петрович Допіряк,
аспірант відділу проблем кримінального права,
кримінології та судоустрою
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
ORCID: 0009-0006-9277-3159*

КОЛАБОРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФОРМІ НАДАННЯ ДОПОМОГИ НЕЗАКОННИМ ЗБРОЙНИМ ЧИ ВОЄНІЗОВАНИМ ФОРМУВАННЯМ, СТВОРЕНИМ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ, ТА/АБО ЗБРОЙНИМ ЧИ ВОЄНІЗОВАНИМ ФОРМУВАННЯМ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА

Постановка проблеми. З початку повномасштабної війни РФ проти України всі зусилля законодавця були спрямовані на те, щоб удосконалити кримінально-правове забезпечення охорони основ національної безпеки України шляхом, зокрема, доповнення Кримінального кодексу України (далі – КК) новими складами кримінальних правопорушень, серед яких – колабораційна діяльність (ст. 111-1). Варто зазначити, що суспільна небезпека колабораціонізму усвідомлювалася науковцями, однак була недооцінена законодавцем. Адже попри наявність багатьох наукових публікацій, а також численних законопроектів, якими робилися спроби доповнити КК відповідною новою статтею, все ж норма про колабораціонізм з'явилася у цьому Кодексі лише у березні 2022 року.

Однак це не означає, що різноманітні колабораційні прояви не охоплювалися жодною правовою нормою. Навпаки, практично всі форми колабораційної діяльності підпадали під дію інших статей Особливої частини КК. Не є винятком і та форма колабораціонізму, що є предметом висвітлення у цій науковій статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В юридичній літературі проблема кримінально-правової характеристики колабораційної діяльності була предметом дослідження таких науковців, як Н. Антонюк, І. Берднік, М. Бондаренко, М. Головка, З. Загинець-Заболотенко, О. Кравчук, В. Кубальський, В. Кузнецов, Р. Мовчан, Є. Письменський, М. Сийпловіч, М. Хавронюк та багато інших. Однак у працях цих науковців не приділяється належної уваги проблемі кримінально-правової характеристики такої форми колабораційної діяльності, як надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора.

Мета статті – охарактеризувати надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора як форми колабораційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, як зазначалося вище, є формою колабораційної діяльності, яка «розкидана» по кількох частинах ст. 111-1 КК. Їх аналіз дає підстави стверджувати, що така форма колабораційної діяльності передбачена у ч. 4 – передача матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, та в ч. 7 – надання таким формуванням допомоги у веденні бойових дій проти

Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізовувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

На нашу думку, відповідні види колабораційної діяльності охоплюються єдиною формою колабораціонізму, якою є надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора.

Насамперед визначимо, що слід розуміти під наданням допомоги як суспільно небезпечним діями. З'ясувати значення цього термінологічного звороту можна шляхом встановлення значення слів «надання» та «допомога» в українській мові, оскільки у КК зміст цього термінологічного звороту не визначений. Слово «допомога» в українській мові означає «сприяння, підтримка в чому-небудь» [1, с. 319], а «надання» (дія за значенням надавати): «1) дати що-небудь у якійсь кількості або в кілька заходів; 2) давати можливість мати щось, користуватися чимось і т. ін.» [29, с. 709]. Отже, надання допомоги передбачає (у загальних рисах) надання можливості незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора користуватися певним предметом, сприяти їм у чомусь. З. Загинеї, яка характеризувала суміжне суспільно небезпечне діяння у складі державної зради (надання іноземній державі, іноземній організації або її представникам допомоги у проведенні підривної діяльності проти України), обґрунтовано стверджує, що термінологічний зворот «надання допомоги» близький до фізичного пособництва (ч. 3 ст. 27 КК). А тому «надання допомоги як складова способу вчинення державної зради ... полягає в активних діях громадянина України, який сприяє іноземній державі, іноземній організації або їх представникам у проведенні підривної діяльності проти України шляхом надання порад, вказівок, засобів чи знарядь або усунення перешкод» [2, с. 94].

На нашу думку, поняття «надання допомоги» як у контексті державної зради, так і в контексті колабораційної діяльності слід тлумачити ширше, аніж зазначає ця авторка. Адже, на нашу думку, надання допомоги може мати інформаційний характер, коли винуватий протиправно розголошує певну інформацію адресату з тим, щоб сприяти діяльності вказаних вище незаконних збройних або воєнізованих формувань, формувань держави-агресора або окремим їх представникам. Наприклад, надання допомоги як форма колабораційної діяльності може мати місце у разі надання персональних даних про певних осіб (наприклад, про колишніх учасників антитерористичної операції, колишніх і діючих працівників правоохоронних органів та суддів). І таких прикладів, коли громадяни України повідомляли таку інформацію представникам незаконних збройних формувань чи збройних формувань держави-агресора існує велика кількість.

Тобто надання допомоги як форму колабораційної діяльності у жодному разі не можна зводити виключно до дій, аналогічних фізичному пособництву. Надання допомоги може полягати в інформаційному сприянні таким формуванням, розголошенням персональних даних конкретної категорії потерпілих, що також слід кваліфікувати за відповідною частиною ст. 111-1 КК. Однак, як убачається з формулювання надання допомоги у ч. 4 ст. 111-1 КК, ці дії не охоплюються відповідними складами колабораційної діяльності, що доцільно скоригувати, вказавши у ч. 4 ст. 111-1 КК на таке альтернативне діяння, як передача вказаному у цій статті адресату відомостей про громадян України з метою їх використання у протиправний спосіб.

Надання допомоги характеризується такою ознакою, як адресати, коло яких чітко визначено у частинах 4 та 7 ст. 111-1 КК. До них віднесено: незаконні збройні чи воєнізовані формування, створені на тимчасово окупованій території, збройні чи воєнізовані формування держави-агресора (ч. 4), незаконні збройні чи воєнізовані формування, створені на тимчасово окупованій території, та/або збройні формування держави-агресора (ч. 7). Таким чином, і в першому, і в другому випадках адресат надання допомоги практично ідентичний. Водночас, на нашу думку, склад надання допомоги у ч. 4 ст. 111-1 КК має недолік, оскільки він не охоплює надання допомоги незаконно створеним органам влади на тимчасово окупованій території або органам влади держави-агресора. У першому випадку це може бути будь-який орган, який має управлінські функції місцевого значення, тобто який діє на тимчасово окупованій території. Що стосується органів влади держави-агресора, то їх слід розуміти у контексті Закону України «Про заборону пропаганди російського

нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави – терориста проти України, символики воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну» (п. 2 ч. 1 ст. 1) [3].

У ч. 4 ст. 111-1 КК вказується на надання допомоги збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, тоді як у ч. 4 цієї статті передбачається відповідальність за надання допомоги лише воєнізованим формуванням держави-агресора. Як відомо, у кримінальному законодавстві України відповідні види формувань відрізняються (примітка до ст. 260). Тому згідно з чинною редакцією ч. 7 ст. 111-1 КК не може притягатися до кримінальної відповідальності особа, яка надала допомогу відповідного виду збройним формуванням. Ураховуючи викладене, пропонуємо доповнити ч. 7 ст. 111-1 КК вказівкою на збройні формування держави-агресора.

Характеризуючи надання допомоги як форму колабораційної діяльності, передбаченої частинами 4 та 7 ст. 111-1 КК, звертаємо увагу й на те, що в інших статтях Особливої частини цього Кодексу передбачено кримінальну відповідальність за фактично аналогічні діяння. Йдеться насамперед про форми державної зради – перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту та надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України (ст. 111 КК), про пособництво державі-агресору (умисні дії, спрямовані на допомогу державі-агресору (пособництво), збройним формуванням та/або окупаційній адміністрації держави-агресора, вчинені громадянином України, іноземцем чи особою без громадянства, за винятком громадян держави-агресора, з метою завдання шкоди Україні шляхом: реалізації чи підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора; добровільного збору, підготовки та/або передачі матеріальних ресурсів чи інших активів представникам держави-агресора, її збройним формуванням та/або окупаційній адміністрації держави-агресора) (ст. 111-2 КК), фінансування, постачання зброї, боєприпасів, вибухових речовин чи військової техніки не передбаченим законом воєнізованим або збройним формуванням (ч. 3 ст. 260 КК).

Що стосується співвідношення надання допомоги як форми колабораційної діяльності та переходу на бік ворога та надання допомоги як форми державної зради, то слід погодитися з думкою Ю. Коломієць, яка вважає, що між відповідними статтями існує конкуренція [4, с. 266]. Ця дослідниця пише про те, що раніше дії, передбачені частинами 4 та 7 ст. 111-1 КК, охоплювалися складом державної зради. Водночас після включення до КК нової ст. 111-1 КК, у якій надання допомоги вказаним у ній формуванням утворює відповідну форму колабораційної діяльності, насправді утворився випадок конкуренції загальної (ст. 111 КК) та спеціальної (частини 4, 7 ст. 111-1 КК) норм. Тому й надання допомоги формуванням, зазначеним у частинах 4 та 7 ст. 111-1 КК, підлягає кваліфікації саме за цією статтею, а не за ст. 111 цього Кодексу. При цьому виокремлення колабораціонізму з державної зради, враховуючи ступінь суспільної небезпеки різноманітних форм цього явища, з огляду на вельми різноманітний спектр колабораційної діяльності, вбачається обґрунтованим. Як зазначає Є. Письменський, велика кількість осіб на тимчасово окупованій території так чи інакше сприяє підривній діяльності проти України, а тому кваліфікувати їх дії як особливо тяжкий злочин, яким є державна зрада, незалежно від характеру співпраці, неправильно [5, с. 160].

Що стосується співвідношення надання допомоги як форми колабораційної діяльності та пособництва державі-агресору, то М. Хавронюк вважає, що наявність відповідних складів кримінальних правопорушень зумовлює порушення принципу пропорційності, яке має місце у разі нової криміналізації законодавцем певного діяння, за яке вже передбачена кримінальна відповідальність у КК з використанням однієї і тієї ж термінології та формулювань і без виокремлення чітко окреслених розмежувальних ознак [6]. Р. Мовчан зауважує, що парламентарії, приймаючи Закон, яким до КК було включено ст. 111-2, вочевидь, забули, що у ньому вже існує ст. 111, яка передбачає аналогічні діяння. Як далі пише автор, «...ці злочини не можливо відмежувати навіть за ознакою суб'єкта, адже ... за ч. 4 ст. 111-1 КК відповідальність теж спроможні нести не лише громадяни України, а й іноземці та особи без громадянства (загальний суб'єкт)» [7, с. 74]. На думку А. Музики, «суб'єктом злочину, передбаченого ст. 111-1 Кодексу, не завжди може бути лише громадянин України. Відповідно до частин 4, 6, 8 статті суб'єктом колабораційної діяльності визнаються також іноземці (крім громадянина держави-агресора) й особи без громадянства». На думку цього науковця, окремі науковці у своїх коментарях помилково стверджують, «що для притягнення до від-

повідальності за колабораційну діяльність вимагається, аби особа займала будь-яку посаду саме в органах влади; суб'єктом злочину пропонується визнавати лише громадянина України» [8, с. 192].

Погодитися з таким підходом не вбачається можливим з огляду на таке. Колабораціонізм як суспільно-політичне явище традиційно пов'язується з добровільною та усвідомленою співпрацею громадян країни, територія якої була окупована (тобто громадян окупованої держави), з представниками окупаційної влади [9, с. 78–90; 10, с. 120–121]. Цю ознаку виокремлюють і вчені-правники [11, с. 354]. Тобто колабораціонізм як явище характеризується тим, що відповідні протиправні дії вчиняються виключно громадянами тієї держави, територія якої окупована. У нашому випадку – громадянами України. Те, що у ч. 4 ст. 111-1 КК відсутня вказівка на такого суб'єкта колабораціонізму не означає, що для притягнення до кримінальної відповідальності за цією статтею громадянство особи, яка надавала допомогу визначеним у цій статті адресатам, значення не має. Адже сама суть явища не може відрізнитися від його кримінально-правової форми. Окрім того, не слід забувати, що окремі кримінально-правові норми характеризуються такою властивістю, як латентність, під якою розуміється «зумовлена об'єктивними та суб'єктивними чинниками невідповідність між нормативним змістом і текстом кримінального закону України, що зумовлює наявність у ньому прихованої (імпліцитної, неявної) інформації» [12, с. 283]. Ураховуючи наведене, вважаємо, що суб'єктом колабораційної діяльності, передбаченої у ч. 4, як і в ч. 7 ст. 111-1 КК, може бути виключно громадянин України. А тому з огляду на можливість різних варіантів тлумачення ч. 4 ст. 111-1 КК у частині визначення суб'єктного складу відповідного виду колабораційної діяльності, що зумовлено латентністю у відповідній частині диспозиції цієї частини статті, вважаємо за необхідне доповнити ч. 4 ст. 111-1 КК вказівкою на те, що суб'єктом відповідного складу злочину є громадянин України. Окрім того, з огляду на те, що у ст. 111-1 КК передбачено кримінальну відповідальність за суміжний склад кримінального правопорушення, пропонуємо також доповнити ч. 4 ст. 111-1 КК вказівкою на те, що кримінальна відповідальність за цією статтею настає за відсутності ознак пособництва державі-агресору (ст. 111-2 КК).

Основні результати та висновки дослідження. Надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора є самостійною формою колабораційної діяльності та охоплює передачу їм матеріальних ресурсів (ч. 4) та надання допомоги у веденні бойових дій проти Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізовувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України (ч. 7).

Надання допомоги як форма колабораційної діяльності розуміється як вчинення активних дій громадянином України, який сприяє збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора шляхом повідомлення інформації про громадян України з метою використання її у протиправний спосіб, а також надання порад, вказівок, засобів чи знарядь або усуненням перешкод, у тому числі в аспекті ведення бойових дій проти Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізовувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України. Запропоновано передбачити у ч. 4 ст. 111-1 КК таке діяння, як передача відомостей про громадян України з метою її використання у протиправний спосіб.

У зв'язку з наявністю прогалів під час формулювання надання допомоги як форми колабораційної діяльності запропоновано доповнити ч. 4 ст. 111-1 КК вказівкою на надання допомоги незаконно створеним органам влади на тимчасово окупованій території та органам влади держави-агресора, а ч. 7 цієї статті – на збройні формування держави-агресора.

Запропоновано у ч. 4 ст. 111-1 КК усунути латентність у частині визначення кола суб'єктів колабораційної діяльності, вказавши, що таким суб'єктом може бути виключно громадянин України. Також з урахуванням збігу більшості ознак пособництва державі-агресору (ст. 111-2 КК) запропоновано у диспозиції ч. 4 ст. 111-1 КК передбачити класичну для інших статей Особливої частини КК фразу «за відсутності ознак пособництва державі-агресору (ст. 111-2 цього Кодексу)».

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпін: Перун, 2005. 1728 с.
2. Загиней З. А. Надання допомоги в проведенні підривної діяльності проти України як спосіб вчинення державної зради. *Наук. часопис Нац. академії прокуратури України*. 2016. № 3. С. 86–101. URL: <https://cutt.ly/Bwqdu7ts> (дата звернення: 23.05.2023).
3. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну: Закон України від 22.05.2022 № 2265-IX. URL: <https://cutt.ly/mwqdigy0> (дата звернення: 23.05.2023).
4. Коломієць Ю. Ю. Державна зрада, вчинена в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)*: у 2 т.: мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 265–268.
5. Письменський Є. О. Кримінально-правова політика України із забезпечення охорони національної безпеки в умовах гібридної війни. Правова реформа у сфері кримінальної юстиції: ключові параметри та прогноз подальшого розвитку: збірник тез II Львівського форуму кримінальної юстиції (Львів, 23–24 вересня 2016 р.). Київ: ВАІТЕ, 2016. С. 159–165.
6. Хавронюк М. І. Помилки у законах воєнного часу: щодо змін Кримінального кодексу України. URL: <https://cutt.ly/2wqdi4na> (дата звернення: 23.05.2023).
7. Мовчан Р. О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми: монограф. Київ: Норма права, 2022. 244 с.
8. Музика А. А. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність: актуальні проблеми. Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів): мат-ли наук.-практ. круглого столу (Київ, 07 вересня 2022 р.). Київ: ДНДІ МВС України; Харків: Мачулін, 2022. С. 189–194.
9. Darcy S. Coming to Terms with Wartime Collaboration: Post-Conflict Processes & Legal Challenges. *Brooklyn Journal of International Law*. 2020. № 45 (1). P. 75–137.
10. Kocher M., Lawrence A. and Monteiro N. Nationalism, Collaboration, and Resistance: France under Nazi Occupation. *International Security*. 2018. № 43 (2). P. 117–150.
11. Кубальський В. Н. Проблеми кримінально-правової протидії колабораційній діяльності. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 353–360. URL: <https://cutt.ly/jwqdo7kS> (дата звернення: 23.05.2023).
12. Загиней З. А. Кримінально-правова герменевтика: монограф. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2015. 380 с.
13. Вирок Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 01.02.2023 у справі № 183/5776/22. URL: <https://cutt.ly/Uwquirlv> (дата звернення: 21.05.2023).

References

1. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.) / uklad. i holov. red. V.T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, 2005. 1728 s.
2. Zahynei Z. A. Nadannia dopomohy v provedenni pidryvnoi diialnosti proty Ukrainy yak sposib vchynennia derzhavnoi zraady. *Nauk. chasopys Nats. akademii prokuratury Ukrainy*. 2016. № 3. S. 86–101. URL: <https://cutt.ly/Bwqdu7ts> (data zvern. 23.05.2023).
3. Pro zaboronu propahandy rosiiskoho natsystskoho totalitarnoho rezhymu, zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii yak derzhavy – terorysta proty Ukrainy, symvoliky voiennoho vtorhnennia rosiiskoho natsystskoho totalitarnoho rezhymu v Ukrainu: Zakon Ukrainy vid 22.05.2022 № 2265-IX. URL: <https://cutt.ly/mwqdigy0> (data zvern. 23.05.2023).
4. Kolomiets Yu. Yu. Derzhavna zrada, vchynena v umovakh voiennoho stanu. *Yevropeyskyi vybir Ukrainy, rozvytok nauky ta natsionalna bezpeka v realiakh masshtabnoi viiskovoi ahresii ta hlobalnykh vyklykiv XXI stolittia (do 25-richchia Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia» ta 175-richchia Odeskoi shkoly prava)*: u 2 t.: mat-ly Mizhnar.nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 17 chervnia 2022 roku). Odesa: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2022. T. 2. S. 265–268.
5. Pysmenskyi Ye. O. Kryminalno-pravova polityka Ukrainy iz zabezpechennia okhorony natsionalnoi bezpeky v umovakh hibrydnoi viiny. *Pravova reforma u sferi kryminalnoi yustytzii: kliuchovi parametry ta prohnaz*

- podalshoho rozvytku: zbirka tez II Lvivskoho forumu kryminalnoi yustytzii (m. Lviv, 23–24 veresnia 2016 roku). Kyiv: VAITE, 2016. S. 159–165.
6. Khavroniuk M. I. Pomylyky u zakonakh voiennoho chasu: shchodo zmin Kryminalnoho kodeksu Ukrainy. URL: <https://cutt.ly/2wqdi4na> (data zvern. 23.05.2023).
 7. Movchan R. O. «Voienni» novely Kryminalnoho kodeksu Ukrainy: pravotvorchi ta pravozastosovni problemy: monohraf. Kyiv: Norma prava, 2022. 244 s.
 8. Muzyka A. A. Kryminalna vidpovidalnist za kolaboratsiinu diialnist: aktualni problemy. Vyvchennia kryminohennoi sytuatsii v Ukraini ta prohnouzuvannia yii podalshoi dynamiky (vplyv voiennykh faktoriv): mat-ly nauk.-prakt. krugloho stolu (m. Kyiv, 07 veresnia 2022 roku). Kyiv: DNDI MVS Ukrainy; Kharkiv: Machulin, 2022. S. 189–194.
 9. Darcy S. Coming to Terms with Wartime Collaboration: Post-Conflict Processes & Legal Challenges. *Brooklyn Journal of International Law*. 2020. № 45 (1). P. 75–137.
 10. Kocher M., Lawrence A. and Monteiro N. Nationalism, Collaboration, and Resistance: France under Nazi Occupation. *International Security*. 2018. № 43 (2). P. 117–150.
 11. Kubalskyi V. N. Problemy kryminalno-pravovoi protyidii kolaboratsiinii diialnosti. *Pravova derzhava*. 2019. Vyp. 30. S. 353–360. URL: <https://cutt.ly/jwqdo7kS> (data zvern. 23.05.2023).
 12. Zahynei Z. A. Kryminalno-pravova hermenevtyka: monohraf. Kyiv: Vydavnychiy dim «ArtEk», 2015. 380 s.
 13. Vyroky Novomoskovskogo misjkrajonnogo sudu Dnipropetrovskoji oblasti vid 01.02.2023 u spravi № 183/5776/22. URL: <https://cutt.ly/Uwquirlv> (data zvernennja: 21.05.2023).

Допіряк Б. П. Колабораційна діяльність у формі надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора

У статті висвітлюється проблема надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора як форми колабораційної діяльності. Надання допомоги незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора є самостійною формою колабораційної діяльності та передбачене у частинах 4 та 7 ст. 111-1 КК. Запропоновано передбачити у ч. 4 ст. 111-1 КК таке діяння, як передача відомостей про громадян України з метою її використання у протиправний спосіб. У зв'язку з наявністю прогалин під час формування надання допомоги як форми колабораційної діяльності запропоновано доповнити ч. 4 ст. 111-1 КК вказівкою на надання допомоги незаконно створеним органам влади на тимчасово окупованій території та органам влади держави-агресора, а ч. 7 цієї статті – на збройні формування держави-агресора. Запропоновано у ч. 4 ст. 111-1 КК усунути латентність у частині визначення кола суб'єктів колабораційної діяльності, вказавши, що таким суб'єктом може бути виключно громадянин України. Також з урахуванням збігу більшості ознак пособництва державі-агресору (ст. 111-2 КК) запропоновано у диспозиції ч. 4 ст. 111-1 КК передбачити класичну для інших статей Особливої частини КК фразу «за відсутності ознак пособництва державі-агресору (стаття 111-2 цього Кодексу)».

Ключові слова: колабораціонізм, колабораційна діяльність, надання допомоги, незаконні збройні формування, незаконні воєнізовані формування, держава-агресор, збройні формування держави-агресора, тимчасово окуповані території, органи влади держави-агресора, громадянин України, кримінальна відповідальність, кримінальне правопорушення, державна зрада, пособництво державі-агресору.

Dopirak B. P. Collaboration activities in the form of providing assistance to illegal armed or paramilitary groups created in the temporarily occupied territory and/or armed or paramilitary groups of the aggressor state

The article highlights the issue of providing assistance to illegal armed or paramilitary groups created in the temporarily occupied territory and/or armed or paramilitary groups of the aggressor State as a form of collaboration.

Providing assistance to illegal armed or paramilitary groups created in the temporarily occupied territory and/or armed or paramilitary groups of the aggressor state is an independent form of collaboration and includes the transfer of material resources to them (Article 111-1(4) of the Criminal Code of Ukraine) and assistance in conducting hostilities against the Armed Forces of Ukraine and other military formations, formed in accordance with the laws of Ukraine, volunteer formations that were formed or self-organized to protect the independence, sovereignty and territorial integrity of Ukraine (Article 111-1(7) of the Criminal Code of Ukraine).

Providing assistance as a form of collaboration is understood as the commission of active actions by a citizen of Ukraine who assists armed or paramilitary formations established in the temporarily occupied territory and/or armed or paramilitary formations of the aggressor state by providing information about Ukrainian citizens for the purpose

of using it in an unlawful manner, as well as providing advice, instructions, means or tools or removing obstacles, including in terms of conducting hostilities against the Armed Forces of Ukraine and other military formations established by the It is proposed to include in part 4 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine such an act as the transfer of information about Ukrainian citizens for the purpose of its illegal use

Due to the gaps in the wording of the provision of assistance as a form of collaboration, it is proposed to supplement part 4 of Article 111-1 of the Criminal Code with an indication of assistance to illegally established authorities in the temporarily occupied territory and authorities of the aggressor state, and part 7 of this article – to the armed formations of the aggressor state.

It is proposed to eliminate the latency in part 4 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine in terms of defining the range of subjects of collaboration by stating that such a subject can only be a citizen of Ukraine. Also, taking into account the coincidence of most of the signs of aiding the aggressor state (Article 111-2 of the Criminal Code of Ukraine), it is proposed to provide in the disposition of part 4 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine the phrase «in the absence of signs of aiding the aggressor state (Article 111-2 of this Code)», which is classic for other articles of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: collaborationism, collaboration activities, assistance, illegal armed groups, illegal paramilitary groups, aggressor state, armed groups of the aggressor state, temporarily occupied territories, authorities of the aggressor state, citizen of Ukraine, criminal liability, criminal offense, treason, aiding and abetting the aggressor state.

DOI: 10.33663/2524-017X-2023-14-446-452